

GEBIEDSFONDS TERNAARD

€60

miljoen, verdeeld
over 10 jaar en over
de drie thema's

Als de gaswinning bij Ternaard en Wierum doorgaat, krijgt het gebied rond deze dorpen 10 jaar lang gemiddeld €6 miljoen per jaar uit de baten van de gaswinning. Dit geld komt in het **Gebiedsfonds** terecht. Uit het Gebiedsfonds worden projecten betaald die zorgen voor een maatschappelijke plus. Eventuele schadeafhandeling wordt niet uit dit fonds betaald.

- Het Gebiedsfonds bestaat uit drie hoofdthema's: **Energietransitie**, **Sociaal Economische Vitaliteit** en **Zoetwatermanagement**.
- Wie gebruik wil maken van geld uit het Gebiedsfonds kan, als het zover is, een aanvraag doen bij de **Gebiedscommissie**. Zij hebben een belangrijke rol in het verdelen van het geld.
- Voor een eerlijke en doeltreffende verdeling van het geld zijn spelregels nodig. De **Gebiedscommissie in oprichting** (i.o.) heeft hiervoor een **voorstel** gemaakt (zie Hand-outs) om voor te leggen aan de Friese overheden. Zij gaan uiteindelijk over de invulling van het Gebiedsfonds. Er zijn dus nog **geen definitieve spelregels** afgesproken.
- In de Gebiedscommissie i.o. zitten vertegenwoordigers van verschillende **belangengroepen** en **themadeskundigen** uit het gebied. Deze commissie adviseert ook over de samenstelling van de uiteindelijke Gebiedscommissie.

HOEVEEL ZIT ER IN DE POT?

In het Gebiedsfonds komt, verspreid over 10 jaar, zo'n €60 miljoen euro. Dit wordt verdeeld over de drie thema's. Elk thema heeft een eigen pot van €18 miljoen euro. De rest van de pot, €6 miljoen euro, is flexibel in te zetten. Op deze manier kan goed worden ingespeeld op de vraag uit het gebied. Mocht de gaswinning eerder stoppen om veiligheidsredenen, stopt ook de (verdere) vulling van het Gebiedsfonds.

SPELREGELS

Per thema is een werkgroep aan de slag gegaan met de spelregels en het aanbod. Welk doel wordt nagestreefd? Hoe zorg je ervoor dat het geld goed terecht komt? Voor ieder thema zijn er verschillende manieren om geld uit het Gebiedsfonds aan te vragen. Een goede aanvraag voldoet aan bepaalde voorwaarden en/of criteria. Voorwaarden zijn 'harde' eisen die bepalen of de aanvraag wordt meegenomen of niet. Criteria worden gebruikt om een aanvraag te waarderen. De voorwaarden en criteria kunnen per thema en per aanbod verschillen. De spelregels in de Hand-outs zijn een voorstel en dus niet definitief.

SNEL EN LAAGDREMPELIG

De Gebiedscommissie i.o. vindt het belangrijk dat de regio snel en op een laagdrempelige manier kan profiteren van het Gebiedsfonds. Tegelijkertijd is een zorgvuldige aanpak natuurlijk belangrijk. Een deel van het geld uit het Gebiedsfonds is extra snel en laagdrempelig aan te vragen. Dat geldt voor alle drie thema's.

Herken de extra toegankelijke opties in de Hand-outs aan het label:

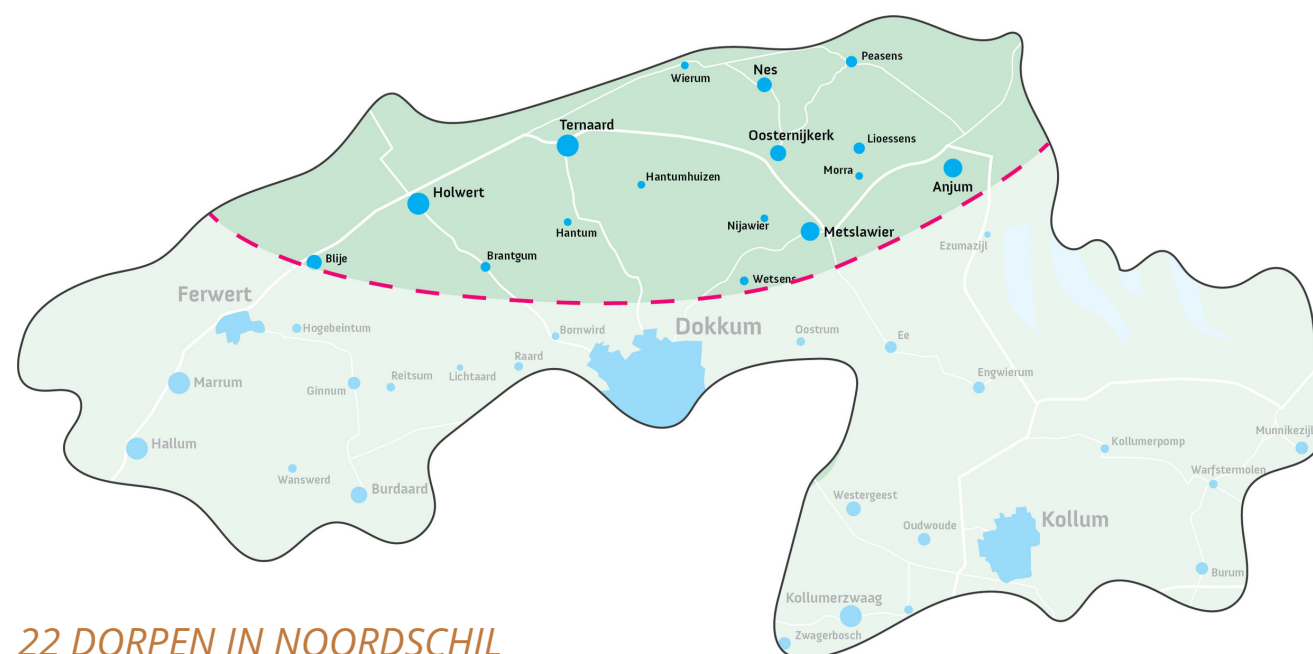
WANNEER KAN IK GELD AANVRAGEN?

In maart 2022 wordt er door de Staatssecretaris Mijnbouw een besluit genomen over de gaswinning. Gaat de gaswinning wel of niet door? Daarna is het nog mogelijk om, binnen een bepaald tijdsbestek, in beroep te gaan. Als de vergunning definitief wordt afgegeven, heeft de NAM nog tijd nodig om de locatie klaar te maken voor de gaswinning. In de tussentijd werken de Friese overheden de spelregels voor het Gebiedsfonds verder uit. De eerste €6 miljoen wordt na het eerste winningsjaar in het Gebiedsfonds gestort. Naar verwachting zal dit eind 2024 zijn.

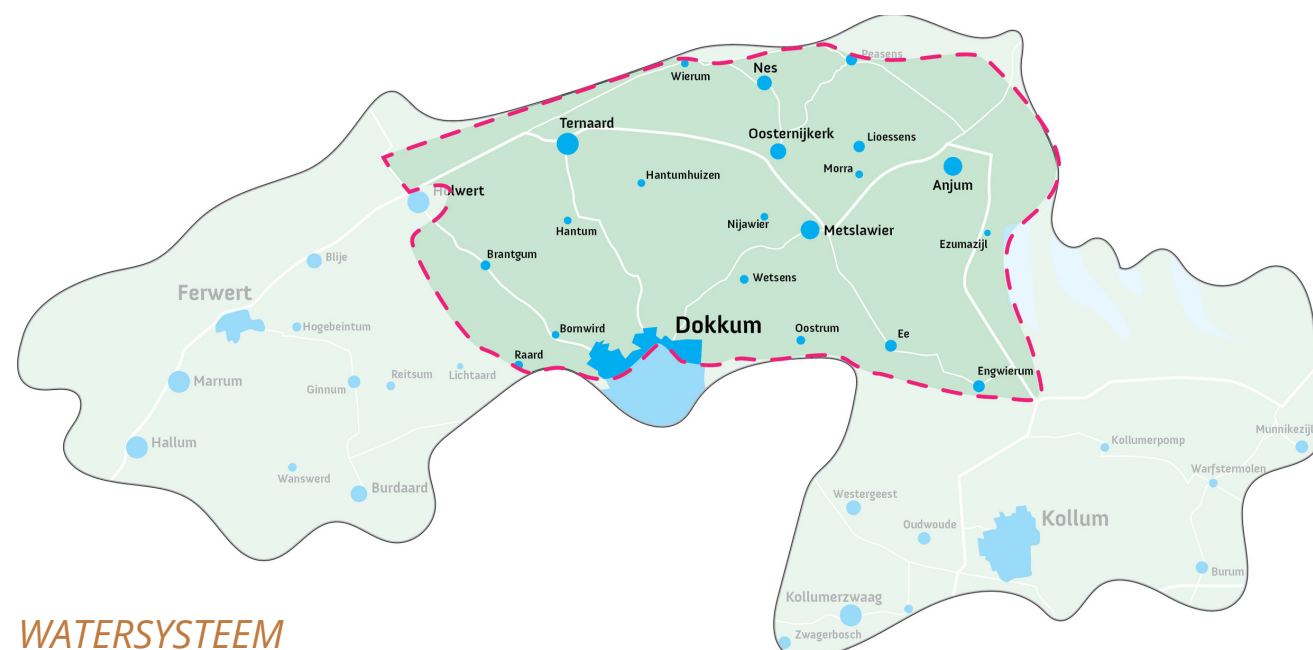
Benieuwd naar de laatste ontwikkelingen? Kijk op noardeastfryslan.nl/gebiedsfonds-en-gebiedscommissie. Daar vind je ook de nieuwsbrief.

WIE KAN GEBRUIK MAKEN?

Het Gebiedsfonds is er voor een bepaald gebied. Dit gebied is gebaseerd op de afstand tot de gaswinning. De Gebiedscommissie i.o. stelt voor dat 22 dorpen in de noordschil van Fryslân, inclusief Ternaard en Wierum, samen het gebied vormen (zie bovenste kaartje). Dit gebied heeft een bepaalde samenhang en is niet te groot. Dit laatste is belangrijk omdat anders het Gebiedsfonds teveel verdunt. De dorpen Ternaard en Wierum liggen als enige dorpen in de directe invloedssfeer van de gaswinning. Daarom hebben zij een voorkeurspositie ten opzichte van de andere dorpen. Voor het thema Zoetwatermanagement geldt een iets andere afbakening, omdat hier de watersystemen bepalen wat je kunt zien als één gebied. Er is gekozen voor het kleinste relevante watersysteem: De Dongeradielen, inclusief de Holwerderpolder en Ternaarderpolder (zie onderste kaartje). Inwoners en organisaties uit de omschreven gebieden kunnen aanspraak maken op geld uit het Gebiedsfonds.

22 DORPEN IN NOORDSCHIL

WATERSYSTEEM

ENERGIETRANSITIE

30%

van het Gebiedsfonds
€18 miljoen in totaal
€1.800.000 per jaar

De overgang van fossiele brandstoffen naar duurzame energie is een belangrijke uitdaging. Het Gebiedsfonds wil met de opbrengsten van de gaswinning bijdragen aan vermindering van de CO2-uitstoot en groei van duurzame energieopwekking in de regio. Het uitgangspunt is dat de opbrengsten van de duurzame energieopwekking weer worden geïnvesteerd in de leefbaarheid van de regio voor inwoners.

Gebied Ternaard, Wierum en 20 andere dorpen in de noordschil.

A. GEREEDSCHAPSKIST VERDUURZAMING WONING

50% van het beschikbare bedrag (€900.000 per jaar)

Vast bedrag per woning, huur én koop, voor het uit laten voeren van verduurzamingsmaatregelen aan de woning die zorgen voor vermindering van de CO2-uitstoot en een lagere energierekening. Voor Ternaard en Wierum is er €6000,- per woning en voor de overige dorpen €1000,-.

- Voorwaarden**
1. Eén aanvraag per woning, gedurende de looptijd
 2. Eén of meer van de geselecteerde maatregelen: zonnepanelen, warmtepomp, isolatie, sensoren/tijdschakelaars en waterbesparing
 3. Geen overlap met maatregelen woningcorporatie

C. VOORBEREIDINGSKOSTEN

10% van het beschikbare bedrag (€180.000 per jaar)

Bedrag wordt gedeeld met Draagvlak of bewustwording

Is een project nog niet voldoende uitgewerkt voor 'Initiatieven uit het gebied', maar heeft het wel potentie? Dan kunnen er voorbereidingskosten worden vergoed.

- Voorwaarden**
1. Potentie: er is potentie om na de voorbereidingsfase in aanmerking te komen voor 'Initiatieven uit het gebied'
 2. Voorbereiding: welke informatie ontbreekt nog?
 3. Plan van aanpak: hoe is er aan de ontbrekende informatie te komen?
 4. Maximumbedrag: 50% van het beschikbare bedrag per jaar

B. INITIATIEVEN UIT HET GEBIED

40% van het beschikbare bedrag (€720.000 per jaar)

Initiatieven die een (gezamenlijke) bijdrage leveren aan een vermindering van de CO2-uitstoot in het gebied, zoals een windmolen of energieopslag.

- Voorwaarden**
1. 100% lokaal eigendom (bij 50-100% is enkel financiering van de voorbereidingskosten mogelijk)
 2. Haalbaarheid: de kans dat het project door kan gaan, gebaseerd op o.a. vergunningen, draagvlak en onderhoud
 3. Maximumbedrag: 50% van het beschikbare bedrag per jaar
- Criteria**
1. Duurzaam rendement: verhouding tussen investering in euro's en besparing in CO2
 2. Bereik: aantal huishoudens/personen dat profiteert
 3. Smalle beurs: gericht op vermindering van energiararmoede

D. DRAAGVLAK OF BEWUSTWORDING

10% van het beschikbare bedrag (€180.000 per jaar)

Bedrag wordt gedeeld met Voorbereidingskosten

Projecten die bijdragen aan meer bewustwording en draagvlak wat betreft de energietransitie, zoals lessen, informatieavonden en campagnes.

- Voorwaarden**
1. Maximumbedrag: 50% van het beschikbare bedrag per jaar

SOC. ECON. VITALITEIT

30%

van het Gebiedsfonds
€18 miljoen in totaal
€1.800.000 per jaar

Brede welvaart gaat niet alleen om geld, maar ook om de omgeving waar je woont en de contacten die je hebt. Het Gebiedsfonds wil de vitaliteit in de regio versterken. Sociaal economische vitaliteit is de mate waarin de samenleving in kan spelen op nieuwe situaties. Het Gebiedsfonds hoopt de veerkracht van de regio te versterken, door geld beschikbaar te stellen voor thema's die wat extra aandacht kunnen gebruiken. Het is de bedoeling dat het geld zoveel mogelijk direct ten goede komt aan de inwoners van het gebied.

Gebied Ternaard, Wierum en 20 andere dorpen in de noordschil.

A. DORPSBUDGET

1/3 van het beschikbare bedrag (€600.000 per jaar)

Een jaarlijks budget voor de dorpen om naar eigen inzicht te besteden aan één of meer van de thema's. Het budget kan meerdere jaren opgespaard worden en verschilt in hoogte per dorp, afhankelijk van het aantal inwoners. Ternaard en Wierum hebben in verhouding een groter bedrag tot hun beschikking.

- Voorwaarden**
1. Aanvrager: Dorpsbelang of mede door Dorpsbelang
 2. Thema's: de aanvraag draagt bij aan één of meer van de thema's Wonen, Onderwijs en arbeidsmarkt, Voorzieningen, Jongeren en Ouderen
 3. Haalbaarheid: de kans dat het project door kan gaan, gebaseerd op o.a. vergunningen, draagvlak en onderhoud

B. INITIATIEVEN UIT HET GEBIED

2/3 van het beschikbare bedrag (€1.200.000 per jaar)

Initiatiefnemers kunnen een aanvraag indienen voor een project dat een bijdrage levert aan de vitaliteit van de regio. Denk aan startsubsidies voor het opknappen van verwaarloosde panden, personele ondersteuning om maatjes te koppelen aan eenzame ouderen en het helpen van jongeren om een eigen plek te vinden in vrijwilligersprojecten.

- Voorwaarden**
1. Thema's: de aanvraag draagt bij aan één of meer van de thema's Wonen, Onderwijs en arbeidsmarkt, Voorzieningen, Jongeren en Ouderen
 2. Haalbaarheid: de kans dat het project door kan gaan, gebaseerd op o.a. vergunningen, draagvlak en onderhoud
 3. Maximumbedrag: 50% van het beschikbare bedrag per jaar
- Criteria**
1. Duurzaam rendement: meerjarig effect/impact van de investering
 2. Bereik: aantal huishoudens/personen dat profiteert

ZOETWATERMANAGEMENT

30%

van het Gebiedsfonds
€18 miljoen in totaal
€1.800.000 per jaar

In het noordelijk kleigebied is veel kwalitatief goede landbouwgrond te vinden. De laatste jaren is de bodem van dit gebied aan het verzilten. Dat heeft een negatieve invloed op de landbouw zoals we die nu kennen. Het extreme weer, de zeespiegelstijging en de voorgenomen gaswinning kunnen de verzilting versterken. Het Gebiedsfonds wil bijdragen aan het behoud van de landbouwmogelijkheden, zoals we die gewend zijn.

Gebied Watersysteem de Dongeradielen, de Holwerderpolder en de Ternaarderpolder.

A. VAN PILOT NAAR TOEPASSING

50% van het beschikbare bedrag (€900.000 per jaar)

Maatregelen die ergens anders (als pilot) effectief bleken in het tegengaan van verzilting, kunnen in de regio worden toegepast. Zo kunnen we op kansrijke manieren de effecten van verzilting terugdringen. Een voorbeeld hiervan is ondergrondse opslag van zoet water met druppelirrigatie.

- Voorwaarden**
1. Beproefde (voldoende getoetste) techniek
 2. Haalbaarheid: de kans dat het project door kan gaan, gebaseerd op o.a. vergunningen, draagvlak en onderhoud
 3. Maximumbedrag: 50% van het beschikbare bedrag per jaar
- Criteria**
1. Representativiteit voor watersysteem Dongeradielen
 2. Opschaalbaarheid van de pilot/aanpak
 3. Integraliteit: is er aandacht voor specifieke maatschappelijke doelen?

C. KENNIS EN MONITORING

15% van het beschikbare bedrag (€270.000 per jaar)

Voor het verzamelen van kennis in het gebied, wat het richter werken aan oplossingen voor zoetwatermanagement mogelijk maakt.

- Voorwaarden**
1. Haalbaarheid: de kans dat het project door kan gaan, gebaseerd op o.a. vergunningen, draagvlak en onderhoud
 2. Maximumbedrag: 50% van het beschikbare bedrag per jaar
- Criteria**
1. Recente kennis: wat voegt het project toe?
 2. Opschaalbaarheid van het project/de aanpak

B. UITVOEREN PILOT

25% van het beschikbare bedrag (€450.000 per jaar)

Interessante, innovatieve en veelbelovende pilots kunnen met dit budget in de regio worden getest. Dit draagt bij aan nieuwe kennis. Hierbij wordt een hoger risico op een onverwacht resultaat geaccepteerd.

- Voorwaarden** Hetzelfde als bij A. Van pilot naar toepassing
- Criteria** Hetzelfde als bij A. Van pilot naar toepassing

D. ALGEMENE KOSTEN

10% van het beschikbare bedrag (€180.000 per jaar)

Voor regiobrede vraagstukken, zoals het opstellen van een visie of het maken van een bodemgeschiktheidskaart.

- Voorwaarden**
1. Haalbaarheid: de kans dat het project door kan gaan, gebaseerd op o.a. vergunningen, draagvlak en onderhoud
 2. Maximumbedrag: 50% van het beschikbare bedrag per jaar
- Criteria**
1. Recente kennis: wat voegt het project toe?
 2. Regiobreed: het project gaat minstens over de Dongeradielen en/of de Holwerderpolder en/of de Ternaarderpolder in het geheel?

Voor A, B en C geldt: voorrang voor Ternaard en Wierum als er meer aanvragen zijn dan het beschikbare bedrag per jaar toelaat.